

REDEGJØRELSE FOR AKTSOMHETSVURDERINGER ETTER ÅPENHETSLOVEN

A) BESKRIVELSE AV OVFS ORGANISERING, DRIFTSOMRÅDE, RETNINGSLINJER OG RUTINER

Introduksjon

Åpenhetsloven er en ny lov som trådte i kraft 1. juli 2022. Loven skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt å sikre allmenheten tilgang på informasjon.

Informasjon om OVFs organisering og driftsområder

Opplysningsvesenets fond (OVF) ble opprettet i 1821 og forvalter eiendom og verdier som historisk har vært knyttet til prestegårdene i Norge. Gjennom 200 år har selskapet bidratt til å utvikle lokalsamfunn i hele Norge. OVF er en av landets største grunneiere og forvalter eiendom, kulturminner, naturressurser og kapital. OVF har tre datterselskaper – Clemens Eiendom (CE) som driver med eiendoms- og stedsutvikling, Clemens Kraft (CK) som er blant de største i landet på utvikling og drift av småkraftverk og Geisli AS som ble etablert i 2023 for å satse på solenergi.

Fondet har ingen ansatte, men drift, forvaltning og utvikling av fondets verdier finner sted i et eget forvaltningsorgan, samt ansatte i datterselskap.

OVF eier per 1. januar 2024 totalt 262 preste- og bispeboliger over hele landet. Etter et enstemmig stortingsvedtak i 2021 skal 165 presteboliger, samt nær 200 andre eiendommer som gravlunder, parkeringsplasser o.a. overføres vederlagsfritt til Den norske kirke (Dnk).

OVF konsern har seks forretningsområder: Kapitalforvaltning, tomtefeste, skog og utmark, bygningsforvaltning, eiendomsutvikling (CE) og energi, herunder vannkraftvirksomhet (CK) og sol (Geisli AS). Geisli AS ble etablert i 2023 og har kun prosjekter på utredningsstadiet.

Informasjon om CEs organisering og driftsområder

CE er et heleid datterselskap av OVF. Selskapet er opprettet for å drive kommersiell eiendomsutvikling av OVFs eiendommer. CE arbeider i hele verdikjeden, fra planlegging til utbygging, salg og forvaltning. Eiendomsutviklingen skjer som regel i samarbeid med kommuner og lokale interesser, og bidrar slik til stedsutvikling og lokal verdiskaping. CE eier og forvalter også 10 næringseiendommer.

Aktsomhetsvurderinger i OVF/CE

OVF er forpliktet til høy etisk standard for vår virksomhet. OVF/CE ønsker å forhindre korrupsjon, uetisk forretningsdrift og brudd på menneskerettigheter i alle våre aktiviteter og har som mål å ha null uønskede hendelser. OVF/CEs arbeid for å sikre grunnleggende menneskerettigheter og anstendig arbeidsvilkår i leverandørkjeden er del av OVFs overordnede strategi, og aktsomhetsvurderingene er en del av virksomhetens etiske retningslinjer og rutiner.

OVF/CEs prosess for aktsomhetsvurderinger består av fem steg:

1. Kartlegge og vurdere risiko
2. Stanse negativ påvirkning eller forebygge og redusere risiko for negativ påvirkning
3. Overvåke gjennomføring og følge opp resultater av tiltak
4. Kommunisere med berørte interessenter og rettighetshavere
5. Sørge for, eller samarbeide om gjenoppretting

B) FAKTISKE NEGATIVE KONSEKVENSER OG VESENTLIG RISIKO FOR NEGATIVE KONSEKVENSER

Det er siden forrige rapport ble utarbeidet i juni 2023 foretatt oppdaterte aktsomhetsvurderinger i OVF konsern. Det er foretatt en prioritering av de 6 forretningsområdene; Kapitalforvaltning, Tomtefeste, skog og utmark, bygningsforvaltning, Næringseiendom og eiendomsutvikling (Clemens Eiendom) og energi, herunder kraftvirksomhet (Clemens Kraft) og sol (Geisli AS). Det ble foretatt felles aktsomhetsvurderinger for OVF's virksomhet og CE. Siden det p.t ikke er noen operasjonelle prosjekter i Geisli AS skiller p.t ikke aktsomhetsvurderingene i leverandørkjeden seg fra eiendomsutviklingsprosjektene. Det vil bli annerledes når konkrete prosjekter blir realisert, og da vil det bli foretatt egne aktsomhetsvurderinger for leverandørkjeden til Geisli AS. CKs redegjørelse for aktsomhetsvurderinger finnes på hjemmesiden clemenskraft.no.

Tomtefeste og kapitalforvaltning er vurdert som ikke prioriterte forretningsområder. Tomtefesteforvaltningen anses i utgangspunktet å falle utenfor Åpenhetsloven, da tomtefestere ikke anses som leverandører eller forretningspartnere. Kapitalforvaltning i OVF har egne retningslinjer for samfunnsbevisst forvaltning og dette følges aktivt opp, blant annet ved at fondene i OVF's portefølje vurderes to ganger i året.

Det er siden juni 2023 utført en oppdatert overordnet kartlegging av leverandørkjeden til CE, Bygningsseksjonen og skog og utmark i OVF. Den viser at det er størst risiko for brudd på menneskerettigheter for innleid arbeidskraft og transportarbeidere for utførelse av bygg og anleggsarbeid, samt skogsbruk. Kartleggingen av risiko ble foretatt basert på iboende landrisiko og bransjerisiko, samt intervjuer med interessenter internt i selskapet. Risikoen ble vurdert og rangert på bakgrunn av sannsynlighet og alvorlighetsgrad, der alvorlighetsgrad ble vektlagt tyngst.

Tematikk som rangerer høyest på risikovurderingen er relatert til interessentgruppene innleid arbeidskraft og transportarbeidere. Risikoen er spesielt relevant for bygg- og anleggsarbeid og skogsbruk:

- Helse og sikkerhet
- Arbeidsbelastning
- Lønn
- Sosial dumping

OVF/CE har per i dag ikke noen direkte kontrakter med transportører. Dette leddet er likevel omfattet av OVF/CEs leverandørkjede da transportørene er underleverandører til OVF/CEs kontraktparter.

Potensielt er det også uidentifiserte utfordringer i leverandørkjeden til innkjøpte materialer ved bygg- og anleggsarbeid.

C) TILTAK

I forbindelse med kartleggingen av risikoer foretatt siden juni 2023 er det gjort en vurdering av nåværende risikohåndtering. Identifiserte risikoer, samt nåværende risikohåndtering har dannet grunnlaget for en tiltaksplan for videre arbeid med menneskerettigheter og arbeidsforhold i virksomheten og leverandørkjeden. Resultater som forventes av tiltakene er økt innsikt i risiko for brudd på menneskerettigheter i leverandørkjeden, en forbedret forankring i selskapet og tettere oppfølging av leverandørene.

Tiltak som OVF/CE har iverksatt og arbeider med er for det første en enda grundigere risikokartlegging og gjennomgang av leverandørene. Det er arbeidet med å sette terskelverdier for hvilke leverandører eller samarbeidspartnere man skal vurdere og følge opp nærmere.

Det er etablert en varslingskanal for interessentgrupper i OVF og konsernets leverandørkjede. Denne er tilgjengelig på OVF's nettside og det er mulig å varsle anonymt.

Det er også igangsatt arbeid med å oppdatere OVFs etiske retningslinjer, rutiner og risikovurderinger, hvor det er et særlig søkelys på tiltak for å unngå avdekket risiko for brudd for menneskerettigheter for innleid arbeidskraft i bygg- og anleggsbransjen, samt for transportarbeidere. Spesielt ønsker vi å arbeide med tiltak for å bedre forholdene innen helse og sikkerhet, arbeidsbelastning, lønn og sosial dumping. Nye etiske retningslinjer vil bli publisert i forbindelse med omdanningen av OVF til et AS.

Selv om OVF/CE har en omfattende leverandørkjede spredt over hele landet er det stort søkelys på blant annet sikkerhet, helse og arbeidsmiljø samt påseplikt. Dette er rutiner som er ivarettatt ved at:

- Alle OVF/CEs relevante kontrakter skal inneholde en henvisning til OVFs etiske retningslinjer.
- For å sikre at lønns- og arbeidsvilkår hos OVFs underleverandører er i overensstemmelse med gjeldende allmenngjøringsforskrifter, skal alle OVFs kontrakter som innebærer å engasjere entreprenører eller leverandører til å utføre et oppdrag inneholde en henvisning til forskrift om informasjons- og påseplikt og innsynsrett. OVF/CE har per i dag ikke noen kontrakter med transportører slik at det sørges for at forskrift om informasjons- og påseplikt og innsynsrett også gjelder for leverandørens transportledd.

Det arbeides også med en tiltaksplan med blant annet følgende punkter:

- Sikre at OVFs etiske retningslinjer for ansvarlighet til leverandører og andre relevante forretningsforbindelser.
- Gjøre en prekvalifisering av leverandører og andre forretningsforbindelser på bakgrunn av deres arbeid med aktsomhetsvurderinger, med særlig søkelys på relevant risiko for innleid arbeidskraft i bygg- og anleggsbransjen og transportarbeidere.
- Inkludere betingelser og forventninger rundt ansvarlig næringsliv i kontrakter med leverandører og andre forretningsforbindelser, eller i andre former for skriftlige avtaler.

Videre vil det bli arbeidet med overvåking av gjennomføring og resultater gjennom å følge opp hvordan aktsomhetsvurderingene er gjennomført i OVF og om de er effektive nok. Erfaring fra arbeidet vil bli brukt til prosessforbedring.

Oslo, 28.mai 2024

(signert elektronisk)

Ole-Wilhelm Meyer
styreleder

(signert elektronisk)

Arne Giske

(signert elektronisk)

Knut Halvor Hansen

(signert elektronisk)

Ulf Myrbø

(signert elektronisk)

Bernt N. Skøien
Daglig leder

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.